

- megyeszékhely;
- nagyvárosok;
- többi város;
- községek.

A településsoros táblázatokban a következő összesítések szerepelnek:

- megye összesen;
- városok együtt;
- községek együtt.

A kiadványban csak azok a romániai megyék szerepelnek, amelyek 1920 előtt Magyarországhoz tartoztak. Ennek megfelelően Románia 40 megyéjéből 16 megye településeinek adatait közöljük. A megyéket három földrajzi egységbe rendeztük:

- Erdély (rég elnevezéssel Királyhágóntúl);
- Körösvidék-Máramaros (rég elnevezéssel Tisza bal partja);
- Bánság (rég elnevezéssel Tisza-Maros szöge).

A kötet része a névmutató, amely egymás melletti oszlopban magyar név – román név és román név – magyar név szerinti rendben is tartalmazza a településeket, megjelölve a három településsoros táblázatban való előfordulásuk oldalszámát.

Összefoglalva megállapítható, hogy e kötet megjelenésével hézgapótló publikációt adott közre a kutatás, illetve a Hivatal, melyet a témával foglalkozó szakértők és laikus érdeklődő olvasók figyelmébe ajánlunk.

Dr. K. J.

OROSZI SÁNDOR:

A MUNKAPIAC ELMÉLETI KÉRDÉSEI

Janus Pannonius Tudományegyetem Továbbképző Intézete. Humán Szervező (Munkaügyi) Menedzser Sorozat. Pécs. 130. p.

Az elmúlt három évben a Janus Pannonius Tudományegyetem Továbbképző Intézete jelentős fejlődésen ment keresztül, profilját kibővítette, s többek között az elméletileg igényes szakkönyvek kiadását is vállalta, kiadói tevékenysége felfutóban van. E munkálatoknak egyik eredménye Oroszi Sándor egyetemi tanár újabb könyvének publikálása.

A könyv a szerző célja szerint „... a híd szerepét kívánja betölteni az általános elméleti (mikro- és makrogazdasági) modellek valamint az alkalmazott személyügyi, vállalati munkagazdálkodási módszerek között”. (7. old.)

A könyv öt fejezetre tagozódik. A tagozódás alapja a közgazdasági elméletek változása, így áttekinti a neoklasszikus, a keynesi, a monetarista, az

emberi tőkén- és a disequilibrium-modelleken alapuló munkapiaci elméleteket. Az első fejezet a munkapiacot az általános egyensúlyelmélet rendszerében mutatja be. Ez az elmélet, a határhaszon-iskola terméke és napjainkig meghatározó szerepet tölt be a munkapiaci kutatások területén. Érvényessége és elismertsége a Kondratyev-féle hosszú ciklusok felszálló ágában (1895-1929 és 1945-1973) nyilvánvaló, a leszálló ágakban az elmélet nem igazolható. Itt is érvényesül *Descartes* azon gondolata, hogy minden módszernek elméleti alapjai vannak.

A közgazdasági elméletek módszertani alapokra és axiomatikus feltevésekre támaszkodnak, így csak addig érvényesek amíg ezen feltevések és a gazdaság valós működése között nincs ellentmondás. A neoklasszikus elmélet fontosabb elemei:

- a munkaadók profitmaximumra törekzenek,
- minden termék és erőforrás, így a munka is tökéletesen osztható,
- a kibocsátás és a ráfordítások közötti kapcsolat (termelési függvény) folytonos és differenciálható függvényekkel leírható,
- a termelési tényezők folyamatosan helyettesítik egymást,
- a vállalkozás mértékét a tőke nagysága korlátozza,
- a gazdaság egységei között kizárólag árjellegű információk áramlanak.

Oroszi Sándor ezekből az elméleti feltételekből vezeti le a munka iránti kereslet nagyságát, s ezt grafikusán is ábrázolja. Az egyensúly – mint minden más áru piacán – a munkakínálat és a munkakereslet függvényeinek metszéspontjában alakul ki. Az egyensúlyi pontban a teljes foglalkoztatást feltételezi a neoklasszikus elmélet. (9–12. old.) Igen tanulságos a fogyasztói kosaraknak, a munkaórák bérén vehető javaknak és a szabadidő hasznosságának statisztikai adatokon alapuló elemzése (19. old.) A modell azon alapul, hogy a munkás egy órai bérén egy meghatározott összetételű fogyasztói kosarat képes vásárolni. Természetesen feltétel az is, hogy a munkás képes meghatározni a fogyasztói kosár hasznosságát. A bemutatott modell a mérlegelési lehetőségeket vázolja, feltételezve a napi maximális tízórás munkanapot. A könyv a különböző munkakeresleti és -kínálati görbéket grafikusán is bemutatja és számos új tényezőt (például technikai fejlődés, kamatlábak változása, a termékkínálat változása) is figyelembe vesz. Az első fejezet végén a munkapiac bővítéséről olvashatunk a monopólium (eladók monopóliuma) és a monop-szonium (vevők monopóliuma) körülményei között.

A második fejezet *Keynes* foglalkozáselméletét foglalja össze. *Keynes* elveti a munkakínálat neoklasszikus függvényét (a munka határárát adó egyenlő a reálbérrel), ugyanis véleménye szerint a

munkások valójában a nominálbérekben állapodnak meg a vállalkozókkal. Keynes az árupiacot tekintette elsődlegesnek, a neoklasszikus iskola viszont a munka- és árupiacot egyenrangúnak értékelte. Oroszi Sándor bizonyítja, hogy teljes foglalkoztatottság esetén a keynesi elmélet és a neoklasszikus elmélet egybeesik, a nominálbér és a reálbér között nincs különbség. (68. old.)

A második rész a nem-tökéletes munkapiac és a Philips-görbe munkapiaci elméleteit is ismerteti, így a keynesi elmélet 1945 utáni irányzatairól is összefoglalást ad.

A harmadik fejezet a monetarista iskola eredményeit foglalja össze. A neoklasszikus iskola megreformálását tűzték ki célul, tehát a keynesi tanokat elvetették. A piacok hatékony működésére vonatkozó elveket viszont csak bizonyos korlátozásokkal fogadták el. (Például a rendelkezésre álló információk nem teljes körűek és pontatlanok, az adaptív várakozások a váratlan eseteket nem tudják előre felmérni stb.) A munkanélküliséget természetesen tekintik és úgy vélik, hogy létezése még nem akadályozza meg a gazdasági egyensúly kialakulását. A könyv a különböző, a monetarista iskola szerint elméletileg indokolható munkanélküliségi csoportokat (szerkezeti, súrlódásos, keresési munkanélküliség) is ismerteti.

A negyedik fejezet az emberi tőke elméletén alapszik. A korszerű technikák, az ipari robotok, a komputer megjelenése felértékelte a szakképzett munkát, a fizikai és szellemi munkák közötti különbség megszűnőben van. A szakképzés megszerzése idő- és költségigényes, ami a gazdasági fejlődés alapja. A magasabb szakképzettséget később magasabb bérral honorálják. Ez az irányzat a neoklasszikus és a monetarista elméletekhez hasonlít, lényegében kiegészíti, továbbfejleszti ezen elméleteket. Az elmélet számol a szakképzés-, az információszerezés, az ingázás stb. költségeivel.

Az ötödik, utolsó fejezet az egyensúlytalanság körülményei között használható modellekről ad rövid áttekintést. A könyvet alapos irodalomjegyzék egészíti ki.

A Oroszi Sándor kötetének legnagyobb érdeme, hogy a munkapiac működésének elméleti alapjait logikusan rendszerezi, a különböző irányzatokról részletes áttekintést nyújt, és a gyakorlatiasabb könyvek megértését elősegíti. Ajánlható a könyv mindazoknak, akik érdeklődnek a munkapiac, a munkanélküliség, a foglalkoztatáspolitiká, a munkanélküliség és az infláció összefüggései iránt.

Dr. Sipos Béla